บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 การกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากร ในความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัย (ผู้บุกรุก) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาแนวความคิดในการปรับปรุงชุมชนแออัดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือนักวิชาการต่างๆ โดยการประมวลแนวความคิด แนวทางและกรณีตัวอย่าง เพื่อเป็นรากฐานของความรู้ที่จะนำมาใช้ในการวิจัย อันจะเป็นพื้นฐานก่อให้เกิดการวิจัยในประเด็นศึกษาได้อย่างมีเหตุผลสนับสนุน

2. ศึกษาลักษณะทางกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจของชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากรกรณีศึกษาเขตหลักสี่ อาศัยเทคนิคการสำรวจเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

3. ศึกษาปัญหาของชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากรโดยรวบรวมปัญหาจากการสังเกตการสัมภาษณ์ประธานชุมชน เจ้าหน้าที่เขต เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการทำแบบสอบถามเพื่อถามความคิดเห็นต่อปัญหาของผู้อยู่อาศัยในชุมชน อาศัยเทคนิคการสำรวจเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

4. ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากร ในความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัย (ผู้บุกรุก) อาศัยเทคนิคการสำรวจเชิงพรรณา (Descriptive Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

5. เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากร โดยการประมวลแนวความคิดในการปรับปรุงชุมชนแออัดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือนักวิชาการต่าง ๆ เชื่อมโยงกับผลการสำรวจทั้งลักษณะทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจและความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน

4.2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากร เขตหลักสี่ซึ่งประกอบด้วย 10 ชุมชน โดยมี 8 ชุมชนที่ถูกจัดตั้งเป็นชุมชนอย่างเป็นทางการ และ 2 ชุมชนที่ยังไม่ได้จัดตั้งเนื่องจากยังไม่มีคณะกรรมการชุมชน

1.ชุมชนเทวสุนทร	128	ครัวเรือน
2.ชุมชนร่วมพัฒนา	278	ครัวเรือน
3.ชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาว	205	ครัวเรือน
4.ชุมชนมิตรประชาพัฒนา	88	ครัวเรือน
5.ชุมชนตลาดบางเขน	89	ครัวเรือน
6. ชุมชนคลองเปรมประชาพัฒนา	182	ครัวเรือน
7. ชุมชนหลังแฟลตร่วมพัฒนา	127	ครัวเรือน
8. ชุมชนเปรมสุขสันต์	176	ครัวเรือน
9. ชุมชนผู้ใหญ่ชูศักดิ์	200	ครัวเรือน
รวมทั้งสิ้น	1,473	ครัวเรือน

4.3 การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง

จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Herbert Arkin and Raymond R. Colton ที่ขอบเขตความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ โดยมีความผิดพลาดของความแม่นยำ ±5 เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ 4 -1 แสดงจำนวนขนาดของตัวอย่างที่ทำการศึกษาตามจำนวนของประชากรที่ขอบเขตความเชื่อมั่น 95 % โดยมีความผิดพลาดของความแม่นยำ ±5 เปอร์เซ็นต์

ขนาดของประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1,000	244
2,000	278
3,000	281
4,000	299
5,000	303
10,000	313
20,000	318
50,000	320
100,000	321
>500,000	322

ที่มา : Herbert Arkin and Raymond R. Colton Tables For Statisticians. (New york : Barnes & Nobels, Inc., 1963 pp.151-152)

สามารถกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร 1,473 ครัวเรือน ได้ 261 ครัวเรือน แต่เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถาม จึงได้ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 ครัวเรือน

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม โดยสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และมีการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนบางส่วน ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงชุมชนแออัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนมากขึ้น

กำหนดโครงสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ โดยสามารถแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามได้เป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากร มีตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว การศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางด้านกายภาพ มีตัวแปรที่ต้องการศึกษาคือ ลักษณะการอยู่อาศัย การถือครองบ้านและที่ดิน รูปแบบของบ้านที่อยู่อาศัย ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ มีตัวแปรที่ต้องการศึกษาคืออาชีพ รายได้และรายจ่ายของครอบครัว ภาระหนี้สิน การออมเงิน การเดินทางไปทำงาน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลทางด้านสังคมและการมีส่วนร่วมในชุมชน มีตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ การเข้ามีส่วนร่วมกับชุมชน กิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น และความคิดเห็นที่มีต่อคณะกรรมการชุมชน

ส่วนที่ 5 ข้อมูลความคิดเห็นต่อปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา มีตัวแปรที่ต้องการศึกษาคือ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา ความคิดเห็นการย้ายชุมชนหรือการปรับปรุงชุมชน ปัจจัยในการเลือกที่ตั้งชุมชนใหม่ รูปแบบการย้าย ความช่วยเหลือจากรัฐที่ต้องการ รูปแบบการปรับปรุงชุมชนและแนวทางการปรับปรุงชุมชน

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของพื้นที่ที่ทำการศึกษา แบ่งเป็นข้อมูล 2 ชนิด คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) หมายถึง ข้อมูลหรือเอกสารหลักฐานที่เขียนบันทึกลอกมาจากข้อมูลที่เป็นหลักฐานเดิมอีกที เช่น หนังสือเอกสาร รายงาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) หมายถึง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากภาคสนาม โดย

การสำรวจและสังเกตข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากประชากรที่ศึกษาโดยมีเครื่องมือช่วยในการศึกษาคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลที่ได้จะนำมาแปรรูปเป็นตัวเลขโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC (Statistical Package for Social Sciences) ในการประมวลผลข้อมูล

ค่าสถิติที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบด้วย ค่าอัตราส่วนร้อยละ และมีการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ในรูปตารางความสัมพันธ์ (Crosstab)

4.7 การนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัย จะนำเสนอในรูปการพรรณาประกอบตาราง
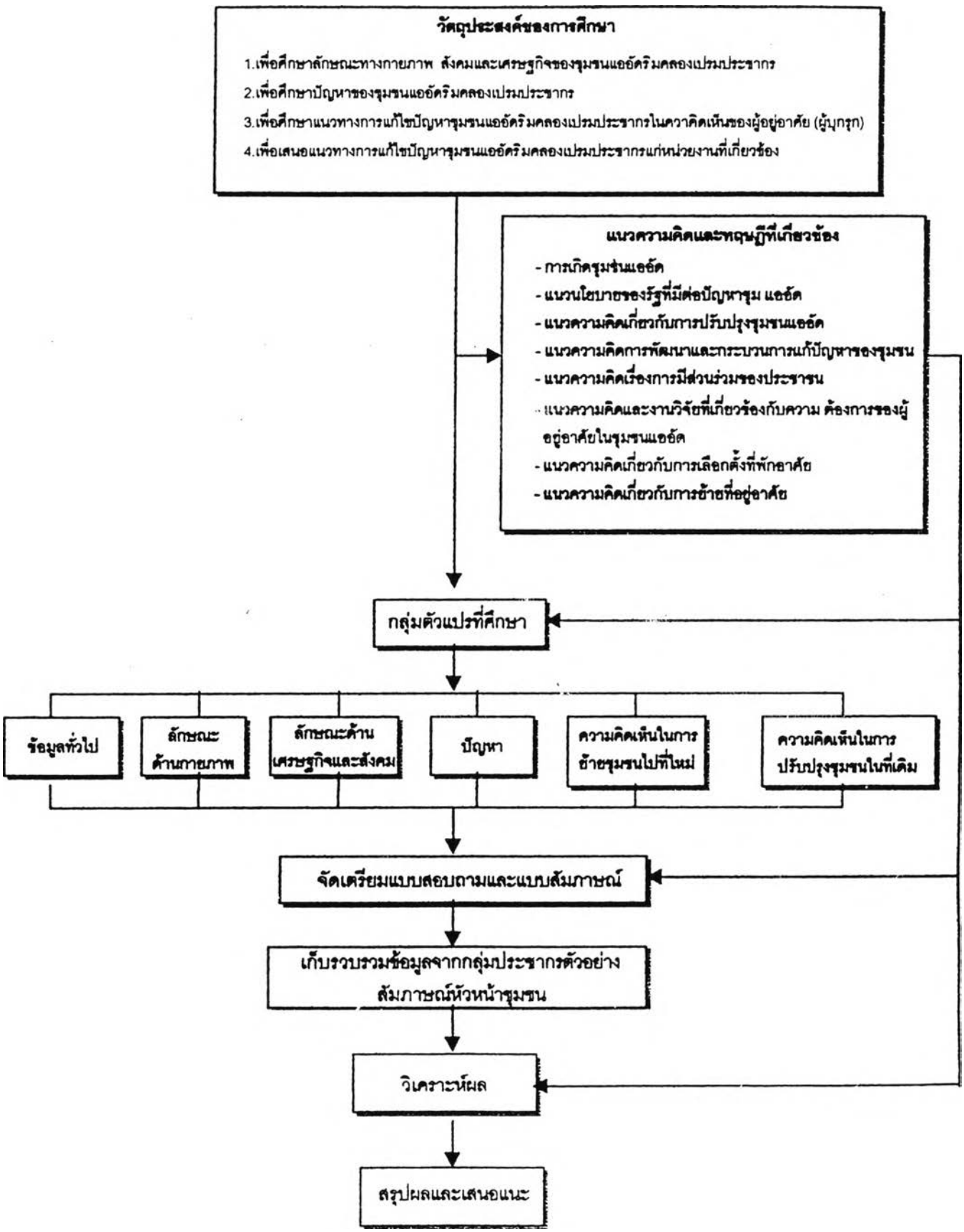
แผนภูมิ 4-1 วิธีการดำเนินการวิจัย (Methodology Flow Chart)